

## Ulov i proizvodnja ribe u svijetu

Organizacija ujedinjenih naroda za poljoprivredu i prehranu FAO, izdaje redovito svake godine statistički godišnjak, koji prikazuje ulov, proizvodnju i preradu morske i slatkovodne ribe i ostalih vodenih životinja: po količini, glavnim vrstama i vrijednosti. U drugoj polovici 1959. godine izašao je godišnjak za 1958. godinu (vol. IX.) s nadopunjenim i ispravljenim podacima iz prijašnjih godišnjaka. Podaci za 1938 i 1947 do 1952 godine obrađeni su sumarno, a podaci od 1953 do 1958 godine detaljno.

*Ulov morske i slatkovodne ribe u svijetu po ribolovnim zonama u 1957. godini*

### *Zone morskog ribarstva*

- A Atlantski ocean, sjeverozapadni dio
- B Atlantski ocean, sjeveroistočni dio
- C Sredozemno i Crno more
- D Tihi ocean, sjeverozapadni dio
- E Tihi ocean, sjeveroistočni dio
- F Atlantski ocean, zapadno centralni dio
- G Atlantski ocean, istočno centralni dio
- H Indijski ocean, zapadni dio
- I Tihi ocean — Indonezija
- J Tihi ocean, istočno centralni dio
- K Atlantski ocean, jugozapadni dio
- L Atlantski ocean, jugoistočni dio
- M Tihi ocean, jugozapadni dio
- N Tihi ocean, jugoistočni dio

### *Zone slatkovodnog ribarstva*

- I. Afrika
- II. Sjeverna Amerika
- III. Južna Amerika
- IV. Azija
- V. Evropa
- VI. Oceanija
- VII. SSSR

Prema prikazu na klišeu se vidi, da se najviše morske ribe lovi u sjeverozapadnom dijelu Tihog oceana (8,300.000 tona ili 30,6%) i u sjeveroistočnom dijelu Atlantskog oceana (7,400.000 tona ili 27,3%). Daljnje veće količine otpadaju na ulov u vodama Indonezije (3,200.000 tona ili 11,8%) i na vode Sjeverne Amerike u sjeverozapadnom dijelu Atlantskog oceana (3,000.000 tona ili 11,0%). Dok na navedene četiri zone otpada ukupno 21.900.000 tona, odnosno 80,7% otpada na svih ostalih deset zona samo 5,190.000 tona odnosno samo 19,3%.

Najviše slatkovodne ribe se lovi i uzgaja u Aziji, tj. 2,280.000 tona ili 65,1%. Od toga otpada na samu NR Kinu 1,180.000 tona, a na sve ostale zemlje u Aziji samo 1,100.000 tona. U 1958. god. je ta količina sigurno znatno veća, jer je NR Kina u svojim statističkim podacima za 1958. godinu prikazala ukupan ulov i proizvodnju u visini od 6,000.000 tona prema 2,950.000 tona, koliko je prikazano u statističkom godišnjaku za 1957. godinu.

### *Ulov i proizvodnja morske i slatkovodne ribe u svijetu*

(u hiljadama tona — Index u postotku prema 1900. godini i prema 1938. godini)

Tabela 1

Godina	000 tona	Index	
		1900—100	1938—100
1900	5000	100 0	24,4
1920	9500	190 0	46 3
1938	20500	410 0	100 0
1947	17940	358 8	87,5
1948	19080	381 8	93,1
1949	19410	388 2	98,7
1950	20230	404 6	98,7
1951	22750	455 0	111 0
1952	24520	490 4	119 6
1953	24960	499 2	121 3
1954	26880	537 6	131 1
1955	28200	564 0	137 6
1956	29790	595 8	145 3
1957	30600	612 0	149 3
1958	33720	674 4	164 7

Iz prikaza tabele 1 se vidi, da su ulov i proizvodnja ribe u svijetu u stalnom porastu, zahvaljujući velikoj važnosti, koja se u svijetu pridaje unapređenju ribarstva i povećanju ulova i proizvodnje ribe obzirom na veliko značenje ribe za prehranu.

Od 5,000.000 tona ukupne proizvodnje u 1900. godini povećana je proizvodnja u prvih dvadeset godina ovog stoljeća, tj. do 1920 god., na 9.500.000 tona, odnosno samo za 4,500.000 tona ili jedva za 90%. Za daljnjih osamnaest godina, tj. do 1938. godine, popela se proizvodnja već na 20,500.000 tona. To povećanje iznosi 11,000.000 tona ili 410% prema 1900 godini.

Radi ratnih prilika znatno je pala proizvodnja za vrijeme drugog svjetskog rata i prvih godina iza rata. Tek u 1950. godini dostignuta je proizvodnja iz 1938 god sa 98,7% (20,230.000 tona). Međutim, od 1950 do 1958 godine, za samih devet godina, iznosi povećanje godišnje proizvodnje 13,490.000 tona. Postignuti ulov i proizvodnja u 1958. od 33,720.000 tona pokazuje povećanje prema 1938 god. od 64,7%, a prema 1900 god. 574,4%.

*Ulov i proizvodnja ribe po kontinentima*  
(u hiljadama tona i postotku)

Tabela 2

Godine	1938		1953		1954		1955		1956		1957		1958		Povećanje 1958 : 1938	
	000 t	%	000 t	%	000 t	%	000 t	%	000 t	%	000 t	%	000 t	%	000 t	%
Ukupno	20500	100	24960	100	26880	100	28200	100	29790	100	30600	100	33720	100	13220	164
Afrika	520	3	1620	6	1640	6	1690	6	1800	6	1910	6	1930	6	1410	371
Sjeverna Amerika	3150	15	3530	14	3910	14	3890	14	4290	14	3950	13	3900	12	750	124
Južna Amerika	240	1	580	2	660	2	800	3	860	3	1110	3	1380	4	1140	575
Azija	9360	45	10110	41	10790	40	11580	41	12020	40	13300	43	16270	48	6910	174
Evropa	5590	27	7020	28	7510	28	7620	27	8080	27	7660	26	7490	22	1900	133
Oceanija	90	1	110	1	110	1	110	0	120	1	130	0	130	0	40	144
SSSR	1523	8	1983	8	2258	9	2495	9	2617	9	2540	9	2620	8	1097	172

Po količini postignut je najveći porast u Aziji od 6,910.000 tona (od 9,360.000 tona u 1938 god. na 16,270.000 tona u 1958. god.). To su 52,3<sup>0</sup>/<sub>0</sub> od cjelokupnog povećanja proizvodnje od 13,220.000 tona (od 20,500.000 tona u 1938 god. na 33,720.000 tona u 1958 god.). Dominira NR Kina sa povećanjem od 4,500,000 tona, odnosno sa 65,1<sup>0</sup>/<sub>0</sub> od ukupnog po-

većanja od 6,910.000 tona. Iza toga dolazi Evropa sa 1,900.000 tona, Afrika sa 1,410.000 tona, Južna Amerika sa 1,140.000 tona i SSSR sa 1,097.000 tona. Po postotku najveći porast postignut je u Južnoj Americi 575<sup>0</sup>/<sub>0</sub>, zatim u Africi 371<sup>0</sup>/<sub>0</sub>. Najmanje povećanje, kako po količini, tako i po vrijednosti pokazuje Oceanija.

*Ulov i proizvodnja ribe u svijetu po glavnim vrstama*  
(u hiljadama tona i postotku)

Tabela 3

Godine	1938.		1958.		povećanje 1958 : 1938	
	000 tona	%	000 tona	%	000 tona	%
Ukupno	20500	100	33720	100	13220	164,5
1. Slatkovodna riba	2300	11	5280	16	2980	229,6
2. Salmonidi, losos, pastrva i t. d.	850	4	700	2	150	82,3
3. List, iverak, i t. d.	330	2	760	2	430	230,3
4. Bakalar, oslić	3200	16	4330	13	1130	135,3
5. Sleđ (haringe), sardine, itd.	5340	26	7100	21	1760	132,9
6. Tunine, skuše, lokarde, i td.	920	5	1960	6	1040	213,0
7. Lubin, (brancin) itd.	860	4	3490	10	2630	405,8
8. Landovina, raža, morski pas, itd.	230	1	320	1	90	139,1
9. Razna i neodređena riba	4260	21	6510	20	1250	152,8
10. Rakovi	490	2	750	2	260	153,1
11. Mekušci	1140	6	2010	6	870	176,3
12. Ostale vodene životinje	60	0	70	0	10	116,6
13. Vodene biljke	490	2	440	1	50	89,8

Iz tabele 3 proizlazi da od cjelokupne proizvodnje u 1958. godini otpada na morske ribe, rakove i mekušce 83<sup>0</sup>/<sub>0</sub> a na slatkovodnu ribu samo 16<sup>0</sup>/<sub>0</sub>, dok 1<sup>0</sup>/<sub>0</sub> otpada na vodeno bilje, koje je također prikazano u iskazima ukupnog ulova i proizvodnje. Kod nas, u Jugoslaviji, taj je omjer znatno povoljniji za slatkovodno ribarstvo, jer od cjelokupnog ulova morske ribe i ulova i uzgoja slatkovodne ribe od 31.400 tona na morsku ribu, rakove i mekušce otpada 20.600 tona ili 65,3<sup>0</sup>/<sub>0</sub>, a na slatkovodnu ribu 10.800 tona ili 34,7<sup>0</sup>/<sub>0</sub>. Od naročitog je interesa činjenica, da je proizvodnja slatkovodnog ribarstva

u svijetu porasla od 2,300.000 tona u 1938 godini na 5.280.000 tona u 1958. god., tj. za 2,980.000 tona, odnosno za 129,6<sup>0</sup>/<sub>0</sub>, dok je ulov morske ribe u istom razdoblju porastao samo za 58,2<sup>0</sup>/<sub>0</sub> (od 17.650 tona u 1938 god. na 27.930.000 tona u 1958 godini, tj. za 10.280.000 tona).

Najveći porast ulova morske ribe otpada, kako po količini, tako i po postotku, na kvalitetnu bijelu ribu lubina (branzina) i srodnike. Od 860.000 tona u 1938 god. povećan je ulov u 1958. godini na 3,490.000 tona tj. za 2,630.000 tona ili za 305,8<sup>0</sup>/<sub>0</sub>. Zatim dolazi sleđ (haringe) i sardine od 5,340.000



*Ulov i proizvodnja po glavnim proizvođačima*  
(u hiljadama tona i prikaz povećanja 1958. : 1938. god)

Tabela 4

Država, područje	Ulov i proizvodnja u hiljadama tona			Index 1938. g. 100 %
	1938. g.	1958. g.	Povećanje u 1958 : 1938	
1. NR Kina	1500	6000	4500	400
2. Japan	3562	5505	1943	155
3. USA s Aljaškom	2253	2671	418	118
4. SSSR	1523	2621	1098	172
5. Norveška	1152	1415	263	123
6. Indija	—	1064	—	—
7. Kanada	836	1003	167	—
8. Engleska	1198	999	— 199	83
9. Španjolska	423	835	412	198
10. Peru	—	750	—	198
11. Sav. Republika Njemačka	776	715	— 61	92
12. Indonezija	472	705	233	149
13. Južna i Jugo- zapadna Afrika	67	650	583	975
14. Danska	97	598	501	616
15. Island	327	580	253	177
16. Francuska s Alžinom	530	524	— 5	99
17. Portugal	247	455	208	184
18. Filipini	81	447	366	553
19. Nizozemska	256	318	62	122
20. Južna Korea	838	395	— 443	47
21. Sjeverna Korea	925	—	—	—
22. Pakistan	—	283	—	—
23. Angola	26	278	252	1062
24. Tajvan (Kina)	89	229	140	256
25. Čile	32	226	194	701
26. Italija	181	209	28	115
27. Maroko	43	161	138	370
28. Viet-Nam	180	143	37	—
29. Malaja	—	139	—	—
30. Republika Kongo	0,9	139	138	1544
31. Poljska	12	135	123	1086
32. Fareri Islandski	63	106	43	169
33. Turska	76	101	25	133
34. FNR Jugoslavija	18	31	13	163

tona u 1938 god. na 7,100.000 tona u 1958. tj. 1.760.000 tona i bakalar i oslić od 3.200.000 tona na 4.330.000 tona, tj. za 1,760.000 tona. Po količini najveći ulov otpada na sledeve i sardine 21<sup>0</sup>/<sub>0</sub>, zatim na bakalara i osliće 13<sup>0</sup>/<sub>0</sub> i na kvalitetnu ribu lubina i srodnike 10<sup>0</sup>/<sub>0</sub>. Konačno treba konstatovati, da je ulov salmonida u opadanju. U 1958. god. iznosi ulov samo 700.000 tona prema 850.000 tona u 1938 god. t. j. manje za 150.000 tona ili za 17,7<sup>0</sup>/<sub>0</sub>.

Decenijama je bilo opće poznato, da u ulovu ri-  
be daleko ispred svih ostalih zemalja vodi Japan.  
To vodstvo zadržao je on sve do 1957 godine i ostva-  
rivaio ulov oko dva puta veći od NR Kine, USA i  
SSSR. Međutim, u 1958. god. prestigla ga je NR Ki-  
na za gotovo 10<sup>0</sup>/<sub>0</sub>, tako, da danas na prvom mjestu  
stoji NR Kina sa svojih 6,000.000 tona godišnjeg  
ulova. Od ukupno povećanog ulova od 13,220.000  
tona u god. 1958 prema 1938, otpada na samu NR  
Kinu 4,500.000 tona, tj. 34<sup>0</sup>/<sub>0</sub>. Uz postignute rezul-  
tate u NR Kini, najviše je utjecao snažni porast u  
Japanu i SSSR, koji su zajedno sa NR Kinom po-  
stigli povećanje od 7,541,900 tona, tj. 57<sup>0</sup>/<sub>0</sub> od cje-  
lokupnog svjetskog povećanja. Vrlo lijepe rezultate  
postigli su Južna i Jugozapadna Afrika s porastom  
od 583.800 tona (875<sup>0</sup>/<sub>0</sub>), zatim Danska s povećanjem  
od 501.000 tona (516<sup>0</sup>/<sub>0</sub>), Nova Republika Kongo sa  
138.100 tona (1444<sup>0</sup>/<sub>0</sub>), Angola sa 252.000 tona  
(962<sup>0</sup>/<sub>0</sub>), Filipini sa 366.400 tona (453<sup>0</sup>/<sub>0</sub>) i Poljska,  
koja se od 12500 tona popela na 135700 tona u 1958  
i postigla povećanje od 123.200 tona ili 986<sup>0</sup>/<sub>0</sub>. Re-  
lativno mali broj zemalja pokazuje nazadak. Po ko-  
ličini i vrijednosti najveći podbačaj pokazuje Južna  
Koreja, koja je 1958. god. ostvarila samo 395.100  
tona ulova prema 838.300 tona postignutih u 1938  
god. za 443.200 tona ili 53<sup>0</sup>/<sub>0</sub> manje. Karakteristično  
je, da je i Engleska podbacila u 1958 god. za 199.100  
tona, iako to iznosi samo 17<sup>0</sup>/<sub>0</sub>. Naš porast u FNRJ  
od 18.100 tona u 1938 god. na 31.400 tona u 1958  
godini, tj. sa 13.300 tona, premašio je po postotku  
povećanja od 68<sup>0</sup>/<sub>0</sub> nešto malo ukupni svjetski po-  
rast od 64<sup>0</sup>/<sub>0</sub>.

Prema pisanju mađarske stručne edicije »Hala-  
sat« iz 1956. god. stručnjaci predviđaju, da će se  
proizvodnja ribe u svijetu do 1960 godine povećati  
na 36.000.000 tona, što je vrlo vjerovatno, a do 1980  
god. čak na 60,000.000 tona. U koliko se to ostvari,  
proizvodnja ribe bi znatno premašila proizvodnju  
mesa, koja se 1955. god. cijenila na 45,000.000 tona,  
jer proizvodnja mesa nema realnih izgleda da bi se  
u istom razdoblju mogla povećati na 60,000.000 tona.

